

Kammarkollegiet
Box 2218
103 15 Stockholm

Datum 2010-03-26
Dnr 32-2009-052

Intern kontroll i ekonomi- och löneadministration

Riksrevisionen har som ett led i den årliga revisionen av Kammarkollegiet (KAM) granskat ekonomiadministrativa rutiner och löneadministration. Granskningen av löneadministrationen avser endast de delar som utförs inom KAM:s personalenhet och enheten för intern ekonomiadministration. Granskningen har inte omfattat löneadministrationen som utförs inom KAM:s enhet för administrativ service.

Granskningen har resulterat i iakttagelser som Riksrevisionen vill fästa KAM:s uppmärksamhet på i denna revisionsrapport.

Riksrevisionen önskar information senast 2010-04-26 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Sammanfattning

KAM:s verksamhet har sedan 1 januari 2009 utökats med ett antal uppgifter, som regleras i myndighetens instruktion. De nya verksamheterna avser bland annat ansvar för redovisning och värdering av andelar i de statliga intresseföretagen och dotterbolagen samt ansvar för upphandlingar av ramavtal inom IT-området. KAM ska även från den 1 januari 2009 följa Förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll (FISK). Myndighetens ledning har dock enligt krav i myndighetsförordningen (2007:515) även tidigare ansvarat för att säkerställa att det finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt.

Intern styrning och kontroll är den process som syftar till att verksamheten genomförs enligt instruktion och regleringsbrev och att den utförs:

- effektivt,
- med en tillförlitlig och rättvisande redovisning och
- med god hushållning med statens medel.

Förordningen om intern styrning och kontroll ställer krav på en *formalisering av tillvägagångssättet* för att uppfylla verksamhetskraven, men innebär inte någon ändrad eller utvidgad syn på innebörden av begreppet intern styrning och kontroll jämfört med innan förordningen infördes. Kraven på dokumentation av hur den interna styrningen och kontrollen ser ut har därmed ökat.

Riksrevisionen har i granskningen av KAM:s ekonomi- och löneadministrativa rutiner identifierat ett antal brister inom myndighetens

kontrollmiljö. Bristerna finns inom de rutiner som ska säkerställa en tillförlitlig och rättvisande redovisning och avser till exempel avsaknad av upprättade samt fastställda handböcker och rutinbeskrivningar samt frånvaro av dokumenterade avstämningar. KAM:s balansomslutning uppgår till väsentliga belopp (årsredovisning 2009: 332 447 279 tkr) och dess verksamhet är till stor del avgiftsfinansierad. KAM har en organisation som präglas av decentraliserat ansvar vilket medför att det ställs höga krav på myndighetens ledning för att säkerställa att den ekonomiska redovisningen är tillfredställande.

Riksrevisionen *rekommenderar* KAM att vidta åtgärder i syfte att förbättra rutinerna för intern styrning och kontroll inom de ekonomi- och löneadministrativa områdena. KAM bör sträva efter att uppfylla de krav som ställs i FISK. Enligt uppgift har KAM planerat för att vidta åtgärder under 2010 men per den 2010-03-04 hade fortfarande inga åtgärder vidtagits.

Ekonomiadministrativa rutiner

Övergripande intern kontrollmiljö

Enligt myndighetsförordningen (2007:515) 4 § p.4 skall myndighetens ledning ”säkerställa att det vid myndigheten finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt”.

Grundläggande krav på god intern styrning och kontroll är att fastställda skriftliga interna styrdokument som reglerar ansvar och befogenheter för genomförandet samt uppföljning och kontroll ska finnas. I det fall styrdokument saknas eller inte implementerats finns risk att nödvändiga moment och kontroller inte utförs.

Riksrevisionens granskning av ekonomiadministrativa rutiner visar att KAM har en ekonomihandbok som inte är komplett och som inte har uppdaterats sedan 2004. Det har sedan 2004 skett förändringar i både statligt regelverk för redovisning samt att nya verksamheter har tillkommit myndigheten som påverkar dess redovisning.

I granskningen har det även noterats att myndigheten saknar rutinbeskrivningar för merparten av arbetsuppgifterna inom ekonomiadministrationen. Detta gäller till exempel avsaknaden av upprättade och fastställda rutinbeskrivningar för avstämningar, bidragshantering samt redovisning och värdering av värdet på de statliga bolagen.

I samband med genomförandet av granskningen informerade KAM Riksrevisionen om att myndigheten påbörjat ett arbete med att uppdatera ekonomihandboken.

Avsaknad av adekvata styrdokument och rutinbeskrivningar medför ökad risk för fel i redovisningen samt ett nyckelpersonsberoende som kan komma att påverka kvalitén i redovisningen.

Riksrevisionen *rekommenderar* KAM att utveckla och förstärka den interna kontrollmiljön inom ekonomiadministrationen. Ekonomihandboken med kompletterande ändamålsenliga rutinbeskrivningar bör tas fram. KAM bör även som del i detta arbete identifiera samtliga väsentliga processer inom de ekonomiadministrativa rutinerna.

Avstämningsrutiner

Enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 22 § i Förordning (2000:606) om myndigheters bokföring ska bokföringen hållas aktuell och stämmas av löpande. Avstämningsrutinerna ska dokumenteras och eventuellt förekommande differenser ska utredas och åtgärdas.

Granskningen av KAM:s ekonomiadministration visar att det saknas en enhetlig rutin för hur löpande avstämningsrutiner ska utföras och följas upp. Det finns inte en sammanställning som anger hur avstämningsrutiner ska utföras, det vill säga vilka konton som ska stämmas av, periodicitet, dokumentationskrav och ansvarig för avstämningsrutinerna. Riksrevisionen har i sin granskning inte kunnat konstatera att avstämningsrutiner har skett löpande eftersom dokumentation saknas. Det bör noteras att KAM:s verksamhet är omfattande.

Riksrevisionen *rekommenderar* KAM att förtydliga kraven samt formerna för avstämningsrutiner. Samtliga avstämningsrutiner bör vara dokumenterade och rutin för kvalitetssäkring av avstämningsrutinerna införas. Löpande avstämningsrutiner utgör en viktig kontroll i det löpande arbetet för att säkerställa en rättvisande redovisning.

Behörighetshantering i Agresso

De grundläggande kraven på systemsäkerhet är att informationen ska vara tillgänglig, skyddas mot sekretessförlust, obehörigt utnyttjande, obehörig ändring och förvanskning samt vara spårbar.

Att ha ett lämpligt behörighetskontrollsystem är en del i systemsäkerheten. Syftet med behörighetskontrollsystemet bör följaktligen vara att skydda mot intrång, förändringar, förstörelse eller obehörig användning av system eller information (oavsett avsiktliga eller oavsiktliga hot) samt skydda medarbetare dels mot oavsiktlig felhantering, dels mot att bli oskyldigt misstänkta för obehörig användning av IT-system och information.

Granskningen visar att det finns brister i hantering av behörighetsadministration såsom avsaknad av beslut om vem som är behörighetsadministratör samt avsaknad av rutin för hantering av upplägg, förändring och borttagande av behörigheter i Agresso.

Vidare har det även framkommit att det inte finns någon dokumenterad beskrivning av vad de olika behörighetsnivåerna innebär och till vilka tjänster de får tilldelas. En genomgång av behörigheterna visar att totalt tolv personer inom myndigheten har systembehörighet.

Riksrevisionen har även tagit del av den revision som KAM:s internrevision har utfört med avseende på myndighetens IT-verksamhet (Dnr: 11-1262-10), inom vilken några av ovanstående iakttagelser har noterats och avrapporterats.

Riksrevisionen *rekommenderar* KAM att vidta åtgärder inom ovan nämnda områden för att förbättra den interna kontrollmiljön kring behörighetsadministrationen i Agresso.

Löneadministration

KAM:s interna löneadministration har under 2009 genomgått ett antal organisatoriska förändringar, bland annat har KAM:s enhet för administrativservice under våren 2009 tagit över en del uppgifter avseende KAM:s interna löneadministration.

Riksrevisionen kan efter genomförd granskning konstatera att de delar av löneadministrationen som sköts av personalenheten inte är dokumenterad. Personalenheten har informerat Riksrevisionen om att ett arbete har påbörjats med att ta fram nya styrdokument och rutinbeskrivningarna.

Riksrevisionen *rekommenderar* KAM att färdigställa sitt arbete med att upprätta och fastställa rutinbeskrivningar och övriga adekvata styrdokument som avser löneadministration.

Ansvarig revisor Anders Herjevik har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Aleksandra Popovic har varit föredragande.

Anders Herjevik

Aleksandra Popovic

Kopia för kännedom:

Regeringen